

- De Tien Woorden -

Deze notitie is ontstaan uit vragen uit de praktijk. Mist u iets? Laat het weten!

Inhoud

1. Tien woorden en liturgie?	2
2. Historie	2
2.1 Israël	2
2.2 Vroege kerk	3
2.3 Catechese en levensheiliging	3
2.4 Calvijn	4
3. Functie	4
3.1 Gereformeerde traditie	4
3.2 Leefregels	4
4. Liturgisch gebruik	5
4.1 De liturgische plaats	5
4.2 De Tien Woorden gezongen	8
4.3 Teksten	8
Vertalingen	8
Exodus en Deuteronomium	9
5. Recente ontwikkelingen	9
5.1 Niet langer vanzelfsprekend	9
5.2 Nieuwestamentisch?	10
5.3 Oudtestamentisch?	11
5.4 Geen praatje, geen preek	12
ANDERS DAN DE TIEN WOORDEN?	12
6. Mogelijkheden en ideeën	13
DE TIEN WOORDEN ANDERS?	13
6.1 Suggesties	14
6.2 Liederen rond de Tien Woorden	16
6.3 Teksten rond de Tien Woorden	16
7. Meer over de Tien Woorden	16

7.1 De Tien Woorden in de kunst.....	16
7.2 Feest rond de wet van Mozes	16
7.3 De Tien Woorden zoals ze zijn vastgesteld voor aangepaste kerkdiensten:.....	17
7.4 Tien Woorden als lofzegging (Ex. 20:2-17, Willibrordvertaling, icm 1 Kol. 1:15-20).....	17
8. Literatuur	19

1. Tien woorden en liturgie?

De Tien Woorden of Decaloog is een liturgische laatkomer. De kerk bestaat inmiddels een kleine 2000 jaar, maar slechts in het laatste kwart daarvan heeft de Decaloog een liturgische functie, en dan ook nog binnen een bescheiden deel van de brede kerkelijke praktijk.

Hoe komt dat? Welke plaats en functie hebben de Tien Woorden in de liturgie? Hoe? Het volgende komt in deze notitie aan de orde:

2. Historie

2.1 Israël

De Tien Woorden werden in de tempel en later de synagoge dagelijks gelezen, in combinatie met het zogenaamde *Sjema*. Dit *Sjema* behoorde tot een van de kernelementen van de synagogale samenkomst. De kerntekst is Deut. 6:4-9. Daaraan werd toegevoegd Deut. 11:13-21 en Num. 15:37-41. De gehele tekst luidt daarmee:

Luister, Israël: de HEER, onze God, de HEER is de enige! de HEER, onze God, de HEER is de enige. Heb daarom de HEER lief met hart en ziel en met inzet van al uw krachten. Houd de geboden die ik u vandaag opleg steeds in gedachten.

Als u de geboden gehoorzaamt die ik u vandaag voorhoud, en de HEER, uw God, liefhebt en hem met hart en ziel dient, belooft de HEER: 'Ik zal jullie akkers op de juiste tijd regen geven, in het najaar en in het voorjaar. Je zult je oogst binnenhalen, koren, wijn en olie, en ik zal groene weiden geven voor je vee. Je zult er leven in overvloed.' Maar pas op: laat u er niet toe verleiden een dwaalspoor te volgen, voor andere goden neer te knielen en ze te vereren. Want dan roept u de woede van de HEER over u af en zal hij de hemel sluiten. Er zal geen regen meer vallen en de hele oogst zal mislukken, en spoedig zult u verdwenen zijn uit het goede land dat de HEER u zal geven.

Houd mijn woorden dus in gedachten, maak ze u eigen, draag ze als een teken om uw arm en als een band op uw voorhoofd. Prent ze uw kinderen in en spreek er steeds over, thuis en onderweg, als u naar bed gaat en als u opstaat. Schrijf ze op de deurposten van uw huis en op de poorten van de stad. Dan zullen u en uw kinderen lang mogen wonen in het land dat de HEER uw voorouders onder ede heeft beloofd, zolang de hemel boven de aarde staat.